

SIREN วิธีการ

STRATEGIC INFORMATION RESPONSE NETWORK

โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UNIAP): ระยะที่ 3

กรุงเทพ ประเทศไทย

4 มกราคม 2551

GMS-03

วิธีประเมินเชิงสถิติเพื่อหาจำนวน

เหยื่อการค้ามนุษย์

คำสำคัญ	<ul style="list-style-type: none">ตำแหน่งที่ตั้ง : อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงหัวข้อ : สถิติการค้ามนุษย์การวิเคราะห์ : สรุปผลวิธีการวิจัย / กระบวนการจัดทำเอกสาร
ข้อสรุป	การสรุปข้อเสนอที่ได้รับการคัดเลือกจากการแข่งขันระดับโลก เพื่อค้นหาวิธีการใหม่ในการประเมินจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ ในภาคพื้นทางภูมิศาสตร์ หรือภาคกิจการที่กำหนด

ในปี 2550 UNIAP จัดให้มีการประกวดหาวิธีการใหม่ที่เชื่อถือได้มากที่สุด ในการประเมินจำนวนผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ในภาคพื้นทางภูมิศาสตร์หรือภาคอุตสาหกรรมแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยเชิญชวนให้องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) นักวิชาการ ตลอดจนสถาบันวิจัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้าร่วมแข่งขัน ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์สองประการคือ

- ประการแรก เพื่อสนองความจำเป็นในการประเมินจำนวนผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์อย่างแม่นยำ ในการศึกษาและทำความเข้าใจขอบเขตปัญหาต่างๆ ในแต่ละพื้นที่และภาคกิจการเพื่อจัดทำแผนป้องกันตามลำดับความสำคัญ
- ประการที่สอง จัดรูปแบบการแข่งขันให้น่าดึงดูดสำหรับผู้เชี่ยวชาญวิจัยเชิงสถิติที่มีคุณภาพในเรื่องการต่อต้านการค้ามนุษย์ ซึ่งการขาดสถิติเชิงปริมาณที่น่าเชื่อถือได้นั้นเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการจัดทำโครงการต่อต้านที่ได้ผล

ปรากฏว่ามีผู้สนใจส่งข้อเสนอเข้าแข่งขันจำนวนมาก และภายหลังการพิจารณาทบทวนรวมสองครั้ง เราได้คัดเลือกให้เหลือผู้เข้าแข่งขันรวมหกราย เพื่อนำเสนอระเบียบวิธีการของตนต่อเพื่อนร่วมงานผู้ทำงานด้านต่อต้านการค้ามนุษย์และกรรมการตัดสินที่กรุงเทพฯ ผู้ทำหน้าที่ผู้ตัดสินคือ ดร. เดวิด ไพนโกลด์ (UNESCO) ดร. ลิซา เรนเด เทย์เลอร์ (UNIAP) และศาสตราจารย์ ชาง จี (สถาบันสังคมศาสตร์แห่งยูนิาน)

วิธีการต่างๆ ที่ถูกนำมานำเสนอโดยผู้เข้าแข่งขันทั้งหลายล้วนเป็นแนวคิดใหม่ที่แตกต่างจากเดิม ที่สำคัญที่สุดคือเป็นวิธีการเก็บข้อมูลเฉพาะของแต่ละท้องถิ่นที่ ously ได้ผลและน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ตามความริเริ่มในการประเมินจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ (Trafficking Estimates Initiative) ในปี 2551 นั้น UNIAP กำหนดจะให้เงินสนับสนุนโดยตรงและการสนับสนุนทางเทคนิคแก่ผู้ได้รับการคัดเลือกสามรายแรก รวมทั้งให้ความสนับสนุนกับผู้ได้รับรางวัลชมเชยอีกสามราย ด้วยการยอมรับในผลงานที่มีมาตรฐานสูงเช่นกัน อนึ่งเราให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกเช่นกัน ต่อการจัดพิมพ์และเผยแพร่ผลงานดังกล่าว โดยหวังว่า จะมีการนำวิธีการเหล่านี้ไปใช้เป็นต้นแบบในภูมิภาคอื่นๆ เพื่อเป็นการนำร่องหรือดัดแปลงแก้ไข ซึ่งในที่สุดแล้วเราหวังว่าจะมีระบบที่น่าเชื่อถือได้ในการประเมินจำนวนผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ในเวลาไม่นานนี้ ในหลายภูมิภาคทั่วโลก

รายงานนี้เป็นการกล่าวถึงกระบวนการริเริ่มในการประเมินจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ของ UNIAP หลังจากนั้นได้ลำดับระเบียบวิธีการซึ่งได้รับการคัดเลือกสามอันดับแรก พร้อมด้วยการนำเสนออีกสามวิธีการอันเป็นรางวัลชมเชย ตามลำดับตัวอักษร

ความริเริ่มในการประเมินจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ของ UNIAF

กระบวนการ : กระบวนการจัดทำเอกสารนี้อาจเป็นประโยชน์ต่อชุมชนที่ทำงานต่อต้านการค้ามนุษย์ในโลก ซึ่งแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เที่ยงตรงและได้ผลยิ่งกว่าในการวัดระดับความรุนแรงของการค้ามนุษย์ภายในภูมิภาคของตน

- ▶ มิถุนายน 2550 UNIAF ประกาศการแข่งขันวิธีประเมินจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ (Trafficking Estimates Competition) โดยแจ้งถึงข้อมูลที่ต้องนำเสนอและหลักการพิจารณาตัดสิน ทั้งในภาษาอังกฤษและภาษาท้องถิ่น ของอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)
- ▶ สิงหาคม 2550 UNIAF ปิตรีบการส่งผลงาน จากผู้เข้าแข่งขันและจัดประชุมคณะกรรมการตัดสินซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์ ในประชาคมที่ต่อต้านการค้ามนุษย์ใน GMS ภายหลังจากพิจารณาขั้นต้นแล้ว มีการนำเสนอผลงานของผู้เข้าแข่งขันรวมสิบสองรายให้กรรมการตัดสินรายบุคคล ได้พิจารณา
- ▶ สิงหาคม – กันยายน 2550 คณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกตามหลักเกณฑ์การตัดสิน โดยคัดเลือกเอาชื่อผู้เข้าแข่งขันหกจากสิบสองราย โดยการตัดสินนี้ กระทำภายหลังจากพิจารณาโดยผู้ตัดสินแต่ละท่านและการร่วมหารือทั้งหมด
- ▶ ตุลาคม 2550 UNIAF ประกาศรายชื่อผู้เข้ารอบสุดท้ายทั้งหกราย
- ▶ 13 พฤศจิกายน 2550 UNIAF จัดการแข่งขันวิธีประเมินจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ (Trafficking Estimates Competition) ที่กรุงเทพฯ ประเทศไทย
- ▶ ขั้นต่อไป
 - UNIAF จะจัดหาเงินทุนวิจัยให้แก่ผู้ชนะการประกวดทั้งสามรายภายในต้นปี 2551 เพื่อให้ดำเนินการวิจัยตลอดปี 2551
 - UNIAF จะพยายามระดมความช่วยเหลือสำหรับผู้เข้ารอบสุดท้ายอีกสามราย อีกทั้งจะพยายามสนับสนุนให้มีการนำวิธีการของผู้เข้ารอบสุดท้ายไปเป็นต้นแบบในภูมิภาค GMS และส่วนอื่นๆของโลก
 - ผู้เข้ารอบสุดท้ายจะมาประชุมร่วมกันอีกครั้งหนึ่งในปลายปี 2551 หรือต้นปี 2552 เพื่อทบทวนและเสนอผลงานวิจัยตลอดจนผลการประเมินจำนวนผู้ตกเป็นเหยื่อ
 - จะมีการจัดพิมพ์ผลการวิจัยรวมทั้งเผยแพร่ทั่วโลก
 - UNIAF จะนำกระบวนการนี้ไปใช้สนับสนุนเครือข่ายและพันธมิตรในองค์กรและหน่วยงานอื่นๆทั่วโลก ซึ่งมีความสนใจจะทำสถิติเรื่องการค้ามนุษย์ ทั้งนี้เราหวังว่าจะมีการร่วมมือกันในการกลั่นกรอง ทดสอบ และนำวิธีการใหม่เหล่านี้ไปใช้ร่วมกันในชุมชนต่อต้านการค้ามนุษย์

หลักการในการพิจารณาตัดสิน คณะกรรมการอิสระเป็นผู้พิจารณาตัดสินผลงานตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ความครอบคลุมทุกเนื้อหา มีรายละเอียดเพียงพอหรือไม่ ข้อมูลทั้งหมดมีความเกี่ยวข้องและชัดเจนหรือไม่
2. ความเกี่ยวข้อง ผลงานที่เสนอมานั้น สามารถจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล และบ่งชี้ช่องว่างในการดำเนินการต่อต้านการค้ามนุษย์หรือไม่
3. จุดแข็งทางเทคนิค ผลงานที่เสนอมานั้น มีข้อโต้แย้งและตรรกะที่แข็งแกร่งเพียงพอหรือไม่ และนำเสนอข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณหรือไม่
4. การนำไปปฏิบัติ ผลงานที่เสนอมานั้นมีความสมจริงเพียงไร (ในแง่ของวัตถุประสงค์ งบประมาณ การจัดการ เงินทุน และแหล่งข้อมูล) สามารถบ่งชี้สมมุติฐานและความเสี่ยงได้ดีเพียงใด
5. ความเป็นต้นฉบับ ผลงานมีความเป็นริเริ่มและสร้างสรรค์เพียงใด
6. การนำไปใช้เป็นตัวแบบ ข้อมูลนี้เหมาะต่อการนำไปดัดแปลงใช้ในประเทศ ภูมิภาค หรือภาคกิจการอื่นเพียงใด (โดยพิจารณาจากความคุ้มค่า เงินใจ และ สถานการณ์)

บทเรียนที่ได้รับจวบจนปัจจุบัน วิธีการหรือกระบวนการประเมินจำนวนผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ซึ่งนับเป็นแนวคิดใหม่นี้ มีบทเรียนที่น่าสนใจจวบจนปัจจุบันรวมสามเรื่องคือ

1. การแข่งขันนำไปสู่การนำเสนอผลงานที่มีคุณภาพเยี่ยมพร้อมกับมิตรภาพ จิตวิญญาณแห่งการแข่งขันสร้างแรงจูงใจให้ผู้ส่งงานเข้าประกวดเพิ่มความพยายามในการเสริมสร้างความสามัคคีในทีมเพื่อผลิตผลงานคุณภาพ อีกทั้งยังช่วยสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของเครือข่ายนักวิจัยระดับโลก ในเรื่องการต่อต้านการค้ามนุษย์
2. จรรยาบรรณควรเป็นหนึ่งในหลักเกณฑ์การตัดสินพิจารณางานที่ส่งเข้าประกวด มีการหยิบยกประเด็นเรื่องจรรยาบรรณมาอภิปรายกันในการนำเสนอผลงานรอบสุดท้ายหลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการ (ก) ข้อมูลที่จัดเก็บจากบุคคลที่ยังอยู่ท่ามกลางอันตราย และเสี่ยงต่อการถูกแค้นเคืองโดยผู้แสวงประโยชน์ และ (ข) ข้อมูลซึ่งโยงใยเกี่ยวข้องไปถึงผู้ตอบคำถาม ครอบครัวของผู้นั้น ตลอดจนเพื่อนบ้านและคนอื่นๆ
3. ต้องใช้เวลามากกว่าสามสัปดาห์ในการอธิบายวิธีการวิจัยส่วนใหญ่ให้แจ่มแจ้ง ในการแข่งขันรอบสุดท้าย ผู้เข้าแข่งขันได้รับอนุญาตให้นำเสนอผลงานโดยพาวเวอร์พอยท์เพื่ออธิบายวิธีการวิจัยของตนเป็นเวลาสามสัปดาห์ และเพื่อตอบคำถามจากผู้ฟัง ผู้ตัดสิน รวมทั้งผู้เข้าแข่งขันอื่นๆ ซึ่งนับว่าไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจตรรกะและรายละเอียดของแต่ละวิธีการได้มากพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื่องด้วยไม่มีใครได้มีโอกาสพิจารณาข้อเสนอโดยถี่ถ้วนเหมือนผู้ตัดสิน

กลุ่มผู้ฟังในที่ประชุม
เสนอผลงานเมื่อวันที่ 13
พฤศจิกายน (ขวา) ขณะที่
ทีม *Macro
International –
Green Goal* จาก
ประเทศกัมพูชานำเสนอ
วิธีจัดเก็บข้อมูลของตน
(ซ้าย)

หกทีมที่ผ่านเข้าสู่
รอบสุดท้ายของการ
แข่งขัน
*Trafficking
Estimates
Competition*
ของ
UNIAP พร้อม
ด้วยผู้ตัดสิน
เจ้าหน้าที่ *UNIAP*
และผู้ร่วมสนับสนุน

ผู้เข้าร่วมสุดท้ายในการประกวด วิธีประเมินจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์

รางวัลที่ 1

วิธีวัดจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์โดยการสื่อสาร มหาวิทยาลัยแห่งไมอามี คณะวิทยาการสื่อสาร

กลุ่มเป้าหมายของระเบียบวิธีการวิจัยนี้คือเด็กและสตรีที่ถูกค้าภายในประเทศกัมพูชา หรือถูกนำเข้ามาค้าในประเทศกัมพูชาเพื่อการค้าบริการทางเพศ โดยระเบียบวิธีวิจัยนี้มีข้อสมมุติฐานว่า ประการแรกการค้าบริการทางเพศดำรงอยู่ได้เพราะมีกลุ่มประชากรชายผู้ใช้บริการมากพอควรอย่างสม่ำเสมอ ประการที่สอง การค้าบริการทางเพศซึ่งเป็นธุรกิจในลักษณะค้าปลีคนั้น จำเป็นต้องมีการโฆษณาหาลูกค้ารายใหม่ เพื่อทำกำไรสูงสุด ซึ่งการโฆษณาดังกล่าวย่อมต้องอาศัยผู้แจ้งข่าวในระดับท้องถิ่น เพื่อนำข่าวจากแหล่งค้าไปแจ้งต่อผู้ที่สนใจจะเป็นลูกค้า โดยได้รับเงินส่วนแบ่งเป็นการตอบแทนจากแหล่งค้า ด้วยข้อสมมุติฐานดังกล่าวนี้ วิธีการนี้จึงเริ่มต้นด้วยการมุ่งหาแหล่งค้าโดยอาศัยผู้แจ้งข่าวระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกลุ่มมอเตอริสโตร์รับจ้าง อนึ่ง นอกเหนือจากข้อมูลที่ได้จากผู้ขับขี้ออเตอร์ไซด์รับจ้างแล้ว ยังมีกรจัดทำแผนที่ GPS แหล่งค้าโดยอาศัยข้อมูลจากฝ่ายการท่องเที่ยวของเทศบาลเมืองและตำรวจอีกด้วย หลังจากนั้นจึงทำโครงการศึกษาขนาดเล็กในพื้นที่ที่สุ่มตัวอย่าง เพื่อยืนยันความถูกต้องแม่นยำของข้อมูลที่ได้จากแหล่งข่าวดังกล่าว

หลังจากจัดทำแผนที่ GPS ของแหล่งค้าเสร็จสมบูรณ์แล้ว ผู้เก็บข้อมูลที่มีรูปร่างหน้าตาเหมือนลูกค้าคนหนึ่งในห้องนั้น (หรือ “ลูกค้าลึกลับ”) จะแฝงตัวเข้าไปยังแหล่งค้าเป้าหมายแต่ละแห่ง เพื่อประเมินสัดส่วนจำนวนของเด็กหญิงและสตรีซึ่งอยู่ในวัยต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด หรืออยู่ในสภาพที่เหมือนถูกกักขัง ต่อจากนั้น จะมีทีมงานวิจัยหรือทีมเก็บข้อมูลอีกทีมหนึ่งเข้าไปดำเนินการดังกล่าวซ้ำอีกครั้งหนึ่ง และอาจทำซ้ำอีกเป็นหนที่สามหากจำเป็น ทั้งนี้โดยคาดหวังว่าทีมงานจะสามารถได้ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการจากการสำรวจด้วยตาและจากการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับเจ้าของแหล่งค้าและผู้ให้บริการเอง

รางวัลที่ 2

การประเมินการค้าแรงงานในประเทศไทย : กรณีศึกษาที่จังหวัดสมุทรสาคร

เครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (LPN) ประเทศไทย และ

Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health, USA

การศึกษานี้มุ่งเน้นคนงานต่างด้าวชาวพม่า ในอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปที่จังหวัดสมุทรสาครประเทศไทย ทั้งนี้ โดยมีแรงงานต่างด้าวที่ถูกแสวงประโยชน์กระจัดกระจายตัวกันอยู่ในท้องที่นี้หลายแสนคน ดังนั้นการศึกษานี้จึงมุ่งประเมินสัดส่วนผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ เพื่อแสวงประโยชน์จากแรงงาน ว่ามีมากเท่าใด

วิธีการที่น่าเสนอเพื่อการประเมินจำนวนผู้ตกเป็นเหยื่อแบ่งเป็นสามขั้นตอน ขั้นตอนหนึ่งทบทวนเอกสารและข้อมูลที่ได้ออกจากรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานของรัฐบาลไทย ขั้นที่สอง ทำการวิจัยเชิงคุณภาพภาคสนาม รวมทั้งการทำแผนที่มานุษยวิทยา และขั้นที่สามจัด การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อการวิเคราะห์ ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ (RDS) แม้วิธีสุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นวิธีที่ใช้กันโดยทั่วไปในการประเมินจำนวนประชากรที่เป็นกลุ่มซ่อนเร้น¹ จาก “กลุ่มตัวอย่างห่วงโซ่การอ้างอิง Chain-referral samples”) แต่หลักการพื้นฐานของวิธีการนี้คือใช้วิธีคัดเลือกผู้ตอบแบบสอบถามจากเครือข่ายมิตรสหายของกลุ่มตัวอย่างที่มีในกลุ่มสุ่มเลือก โดยเริ่มต้นจากการจัดหา “ต้นแบบ” (บุคคลจากกลุ่มประชากรเป้าหมายที่มีในกลุ่มสุ่มเลือก) มาและนักวิจัย ทำการสัมภาษณ์ถึงชีวิตการทำงาน ต่อจากนั้นผู้สัมภาษณ์ก็สนับสนุนให้บุคคลนั้นนำบุคคลอื่นๆ ในแวดวงเดียวกันมาร่วมให้สัมภาษณ์ด้วย

¹ Heckathorn DD. ข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ตัวอย่างที่ 2: การประเมินจำนวนประชากรโดยอาศัยกลุ่มตัวอย่างห่วงโซ่การอ้างอิง Social Problems 2002; 49 (1) : 11-34

ด้วยวิธีนี้ผู้ที่มาให้สัมภาษณ์จะไม่นำผู้อื่นมาร่วมในการสัมภาษณ์ด้วย ดังนั้นหลังจากมีการจัดหาผู้ให้สัมภาษณ์หกหรือเจ็ดทอด โดยมีการกำหนดจำนวนที่ต้องการ (ส่วนใหญ่คือสามถึงห้าคน) แล้ว จึงจัดหากลุ่มตัวอย่างโดยวิธีที่ปฏิบัติกันทั่วไป ถึงแม้จะมีใช้การสุ่มตัวอย่าง ทั้งนี้คาดว่าแรงงานต่างด้าวชาวพม่าในสมุทรสาครจะเข้าร่วมในโครงการนำร่องเพื่อหากลุ่มตัวอย่าง ตามวิธีการบ่งชี้จำนวนผู้ถูกนำมาค้าเพื่อแสวงประโยชน์ด้านแรงงานในโรงงานต่างๆที่จังหวัดสมุทรสาคร

เจ้าหน้าที่ของ LPN จะเป็นผู้จัดเก็บข้อมูลเบื้องต้น รวมทั้งดำเนินการด้านมานุษยวิทยาภาคสนาม และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง (RDS) ด้าน มหาวิทยาลัยจอห์นส ฮอปกินส์จะให้การฝึกอบรมในการนำวิธี RDS มาปฏิบัติ และจะทำการกลั่นกรองและวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับ LPN

รางวัลที่ 3

การวัดจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ในบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขง พันธมิตรอันเกียงดองแท้เพื่อป้องกันการค้ามนุษย์

An Giang Dong Thap Alliance for the Prevention of Trafficking (ADAPT)

มีรายงานว่าจังหวัดอันเกียงกำลังเป็นแหล่งต้นทาง ที่มีการนำหญิงเวียดนามไปค้าในกัมพูชามากขึ้นทุกวัน ส่วนหนึ่งเป็นเพราะอยู่ใกล้กับชายแดนกัมพูชา วิธีกรนี้เป็นกรหาทางประเมินจำนวนหญิงเวียดนามที่ถูกนำตัวจากอันเกียงไปค้าในกัมพูชา ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา โดยการสำรวจภาคสนามโดยใช้คำถามสี่ข้อ ร่วมกับวิธีสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจสำมะโนประชากรของเวียดนามที่เชื่อถือได้ และหน่วยบริหารท้องถิ่นขนาดเล็ก จังหวัดอันเกียงมีทั้งหมด 11 อำเภอ และแต่ละอำเภอถูกแบ่งเป็นตำบลหรือคอมมูนต่อจากนั้นจึงรวมตัวเป็นหมู่บ้าน โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มครัวเรือนประมาณ 16,000 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วย 25 ครัวเรือน การสำรวจนี้จะสุ่มเลือก 1,000 กลุ่มครัวเรือนจากอำเภอต่างๆ โดยจะเลือก 3 ครัวเรือนจากแต่ละกลุ่มครัวเรือนเพื่อการสำรวจ แบบสำรวจจะถามเกี่ยวกับกรณีการค้ามนุษย์หรืออาจเป็นการค้ามนุษย์ตามผู้ตอบคำถามอาจรู้เห็น หรือการย้ายถิ่นที่ไม่ถูกต้องใดๆที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มครัวเรือน ในช่วงห้าปีที่ผ่านมา

สมมุติฐานสำคัญที่ใช้ประกอบการประเมินข้อมูลวิธีนี้คือ ประการแรก ภายในกลุ่มครัวเรือนขนาดเล็กที่ใกล้ชิดกันเช่นนี้ ทุกคนต่างรู้เรื่องราวของเพื่อนบ้านเป็นอย่างดี รวมทั้งต่างเต็มใจที่จะให้ข้อมูลด้วย ยิ่งกว่านั้น ยังเป็นที่เข้าใจด้วยว่าผู้ตอบคำถามในการสำรวจน่าจะมีความเข้าใจในเรื่องการค้ามนุษย์ในท้องถิ่นเดียวกัน ซึ่งจะมีการตรวจสอบโดยคำถามที่ตามมา

อนึ่ง เพื่อให้มีการนำวิธีวิจัยนี้ไปปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ จะมีนักสถิติหนึ่งคนทำหน้าที่ออกแบบและกำกับดูแลกระบวนการทั้งหมดโดยมอบหมายให้มหาวิทยาลัยในท้องถิ่นทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูล

รางวัลชมเชย

การใช้วิธีทำเครื่องหมายเพื่อจัดเก็บข้อมูลในการประเมินจำนวนเด็กที่ทำงานตามท้องถนนในกรุงเทพมหานคร กัมพูชา โดยเกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานในรูปแบบที่เลวร้าย รวมทั้งการค้ามนุษย์

MACRO International and Green Goal กัมพูชา

การศึกษานี้จะใช้วิธีทำเครื่องหมายเพื่อจัดเก็บข้อมูล (mark-recapture methodology) เพื่อประเมินหา ก) จำนวนเด็กเร่ร่อนที่อยู่ตามท้องถนนในกรุงเทพมหานคร กัมพูชา และ ข) เพื่อแยกแยะเด็กที่อยู่ในข่ายถูกบังคับใช้แรงงานในรูปแบบที่เลวร้าย รวมทั้งการค้ามนุษย์ ทั้งนี้กลุ่มประชากรเป้าหมายคือเด็กอายุต่ำกว่า 14 ปี ที่ออกขอทาน ขายสิ่งของต่างๆตามตลาด และเก็บขยะตามกองขยะ ส่วนใหญ่แล้วเป็นการทำงานตามคำนิยาม “การใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย”² โดยจะทำการกลั่นกรองข้อมูลต่อไป เพื่อแยกหาจำนวนเด็กที่เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ต่อไป

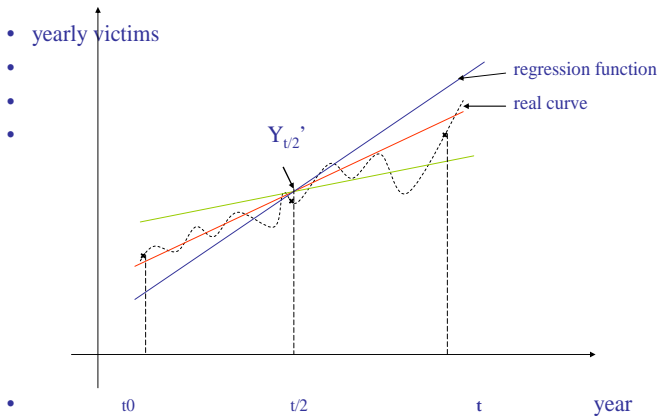
วิธีวิจัยนี้เริ่มด้วยการจัดทำรายชื่อของบริเวณต่างๆ ที่พบการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย โดยจะใช้รายชื่อนี้เป็นกรอบตัวอย่าง ท้องที่ต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร ที่มีเด็กถูกใช้แรงงานในรูปแบบที่เลวร้ายอย่าง “เปิดเผย” กลุ่มกรีนโกล (Greengol) ซึ่งเป็นกลุ่มใน กัมพูชาที่ร่วมทำการศึกษา² จะเป็นผู้บ่งชี้บริเวณต่างๆ ที่มีเด็กถูกกระทำดังกล่าว ต่อจากนั้นจะมีการออกสำรวจในบริเวณเหล่านั้นเพื่อ ยืนยันว่ามีเด็กอยู่จริง แล้วจึงสอบถามเด็กเหล่านั้นสามหรือสี่คนถึงแหล่งทำงานอื่นๆ ของตัวเองและพวกพ้อง ผู้สำรวจจะสอบถามถึง แหล่งทำงานไปจนกว่าไม่เหลือแหล่งใดอีกแล้ว เพื่อมาจัดทำแผนที่ GIS

ต่อจากนั้นจึงมอบหมายให้ทีมงานหลายทีมออกสำรวจตามจุดต่างๆ ในแผนที่ GIS วันละหลายครั้งในเวลาต่างๆ กัน เพื่อสัมภาษณ์ เด็กในแต่ละท้องที่ตามจำนวนที่กำหนด ทั้งนี้โดยมีคำถามเพื่อให้รู้ว่าเด็กเคยถูกสัมภาษณ์ มาก่อนหน้านี้หรือไม่

การทำงานด้วยวิธีนี้จะดำเนินไปหนึ่งหรือสองสัปดาห์ในพื้นที่ตัวอย่างจากการสุ่มเลือก ด้วยวิธีทำงานตามรูปแบบเดิมซ้ำหลายครั้ง (ทำเครื่องหมายจัดเก็บข้อมูลซ้ำอีก ซึ่งไม่ใช่การทำงานสองขั้นตอนตามที่ผู้อ่านอาจเข้าใจตามชื่อ) เพื่อให้การเลือกตัวอย่างแบบ สุ่มได้ผลดีตามความมุ่งหมาย

รางวัลชมเชย
วิธีการที่ง่ายในการประเมินเหยื่อค้ามนุษย์ในประเทศจีน
ศูนย์ศึกษาแรงงานประเทศจีน มหาวิทยาลัย Beijing Normal

วิธีการนี้มุ่งประเมินจำนวนเหยื่อค้ามนุษย์ในประเทศจีน ในช่วงเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา ด้วยการสร้างสูตรคำนวณ โดยอาศัยข้อมูลสถิติ ของรัฐบาล (กระทรวงความมั่นคงของสาธารณชน) และการสำรวจ ตัวเลขสถิติสำคัญที่ถูกลำเอียงไปประกอบด้วย จำนวนคดีค้ามนุษย์ ทั้งหมดที่ได้รับรายงานมา จำนวนคดีค้ามนุษย์ ตามการบันทึกของกระทรวงความมั่นคงของสาธารณชน และจำนวนคดีค้ามนุษย์ที่ นำไปสู่การช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อ ทั้งนี้โดยการสร้างรูปแบบเพื่อวัดความเปลี่ยนแปลงตามสัดส่วนเชิงสถิติในช่วงเวลานั้นๆ (เช่น สัดส่วนของเหยื่อที่ได้รับการช่วยเหลือ จากคดีทั้งหมดที่ได้รับการบันทึก) จากการแสดงผลความสัมพันธ์เชิงเส้นด้วยตัวแปรที่ไม่รู้ ค่าคงที่ (linear exponential function) โดยตั้งสมมุติฐานจากการเฝ้าสังเกตว่าจำนวนคดีอาชญากรรมในประเทศจีนเพิ่มขึ้นอย่าง ต่อเนื่องในช่วงเวลาสิบปีที่ผ่านมา ซึ่งในทำนองเดียวกันการค้ามนุษย์จึงเพิ่มมากขึ้นด้วย ดังนั้นจึงใช้สมการ $Y_t = Y_{t-1}(1+r)^t$, เพื่อคำนวณหาจำนวนเหยื่อค้ามนุษย์ในช่วงเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยใช้ ‘y’ แทนจำนวนเหยื่อในปี ‘t’, และใช้ ‘r’ แทนอัตราการ เปลี่ยนแปลง

² คู่มือความเรียง “How and Why We Work: Child Workers in the Informal Economy in Phnom Penh and Battambang” โดย Holly Te เพื่อมูลนิธิศุภนิมิต ค.ศ.2005

เนื่องจากการศึกษานี้อาศัยข้อมูลของรัฐบาลที่แสดงจำนวนเหยื่อที่ได้รับการช่วยเหลือต่อปีเป็นฐาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนเหยื่อที่ได้รับการช่วยเหลือ กับจำนวนเหยื่อค้ำมนุษย์ทั้งหมด เพื่อให้ได้ตัวเลขประมาณการในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ จะมีการสำรวจสามกลุ่มเพื่อเก็บตัวเลขสถิติ คือกลุ่มเหยื่อและ/หรือญาติพี่น้องของเหยื่อ กลุ่มที่มีความเสี่ยงอาจตกเป็นเหยื่อและ/หรือญาติพี่น้องของพวกเขาที่พยายามขอความช่วยเหลือจากบริการสายด่วนหรือองค์กรอื่นๆ และสุดท้ายคือกลุ่มตำรวจ หัวหน้าหมู่บ้าน ผู้เชี่ยวชาญและองค์กรวิชาชีพ ตัวเลขสถิติที่ได้จากการสำรวจดังกล่าวจะนำมาใช้เพื่อประเมินจำนวนเหยื่อที่ได้รับการรายงาน ได้รับการช่วยเหลือ และได้รับการบันทึก โดยคิดตามสัดส่วนของจำนวนเหยื่อที่แท้จริงตามรายงานคดีต่างๆ ดังนั้นจึงมีการจัดทำสมการโดยอาศัยแบบสอบถามและสถิติของรัฐบาลดังนี้คือ $Y_t = C_t / (c_t * b_t * a_t)$ โดยใช้ a_t แทนสัดส่วนเหยื่อที่ได้รับการรายงานในปี t , b_t เป็นสัดส่วนของเหยื่อตามรายงานที่มีการลงทะเบียนไว้ และ c_t คือสัดส่วนของเหยื่อที่ได้รับการช่วยเหลือตามที่บันทึกไว้ในปี t .

อีกสมการหนึ่งที่น่าเสนอเพื่อหาค่าเฉลี่ยจำนวนเหยื่อค้ำมนุษย์ต่อปีย้อนหลังไป (Y_{t2}') คือ $y_{t2}' = C_t' / (c_t' * b_t' * a_t')$ เพื่อให้ได้จำนวนเฉลี่ยของเหยื่อค้ำมนุษย์ใน $(t+1)$ ปี ดังนั้นตามสูตรคำนวณนี้ สมการสุดท้ายที่ได้คือ $Y_t' = C_t' * (1+r)^{(t+1)/2} / (c_t' * b_t' * a_t') \approx Y_t$.

รางวัลชมเชย
ร้องเพลงแสนเศร้าใต้เงาสว่าง
PSI Cambodia, Sok Serey, และ Ly Cheaty

วิธีศึกษานี้เป็นการหาทางประเมินจำนวนหญิงที่ถูกนำมาค้าในสถานบันเทิงคาราโอเกะในกรุงพนมเปญ โดยใช้ “ลูกค้าลึกลับ” ออกสำรวจเก็บข้อมูล เนื่องจากธรรมชาติของวิธีสำรวจนี้ค่อนข้างประหลาดและต้องอาศัยความระมัดระวัง ดังนั้นจึงให้ผู้เก็บข้อมูลแสดงตนเป็นลูกค้าทั่วไปเพื่อไปใช้บริการของหญิงที่เป็นเป้าหมายตามที่ทำงานต่างๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

PSI ออกสำรวจและเก็บข้อมูลในปี พ.ศ. 2549 ในสถานคาราโอเกะ 83 แห่งในกรุงพนมเปญ โดยพบสตรี 1,721 คนเป็นผู้ให้บริการในสถานบริการเหล่านั้น ในกรอบงานที่กำหนดนี้คำว่า “ลูกค้าลึกลับ” หรือผู้สำรวจจะสามารถเก็บข้อมูลได้ร้อยละ 20 จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือเท่ากับ 350 คนจากหญิงทั้งหมด 1,721 คน สมมุติฐานหลักของวิธีศึกษานี้คือ ในจำนวนหญิงบริการ 1,721 คน ร้อยละ 10 (หรือ 170 คน) คือเหยื่อผู้ถูกนำมาค้าในอุตสาหกรรมบริการนี้ สมมุติฐานดังกล่าวได้มาจากการเฝ้าสังเกตและการพูดคุยกับบรรดาชายที่เป็นขาประจำของร้านคาราโอเกะ

การเก็บข้อมูลตามสถานบันเทิงคาราโอเกะต่างๆ จะกระทำโดยทีมงานห้าทีม แต่ละทีมประกอบด้วยผู้เก็บข้อมูลสี่คน โดยทำหน้าที่ตระเวนไปพูดคุยกับหญิงบริการ ในขณะที่เดียวกันก็จะร้องเพลงตามร้านคาราโอเกะเช่นเดียวกับลูกค้าปกติทั่วไป จากการสนทนากับหญิงบริการ ผู้เก็บข้อมูลแต่ละคนจะพยายามเก็บข้อมูลเพื่อนำมารอกลงในแบบสอบถามภายหลังการไปพบครั้งแรก หลังจากนั้นจึงพยายามกลับไปสัมภาษณ์เชิงลึกอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อการติดต่อ และเพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูลเบื้องต้นด้วย ต่อจากนั้นจึงมอบให้ที่ปรึกษาอิสระทำการติดตามผลด้วยการพบปะกับผู้ให้สัมภาษณ์ร้อยละ 20 จากผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด โดยเลือกใช้คำถามจากแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือและถูกต้อง ท้ายสุดจะมีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ และใช้โปรแกรม SPSS เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

โปรดสอบถาม และแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับรายงาน SIREN ฉบับนี้ได้ที่ พอล บัคเลย์ ทางอีเมลล์ Paul.Buckley@undp.org

SIREN

STRATEGIC INFORMATION RESPONSE NETWORK

โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UNIAP): ระยะที่ 3

รายงาน SIREN

- ▶ **GMS-01** – แนะนำให้รู้จัก SIREN: เครือข่ายยุทธศาสตร์ข่าวสารต่อต้านการค้ามนุษย์ (The Strategic Information Response Network)
- ▶ **GMS-02** – มุ่งเป้าหมายที่ปัจจัยเสี่ยงเฉพาะในการค้ามนุษย์ระดับท้องถิ่น (Targeting Endemic Vulnerability Factors to Human Trafficking)
- ▶ **GMS-03** – วิธีประเมินเชิงสถิติเพื่อหาจำนวนเหยื่อการค้ามนุษย์ (Statistical Methods for Estimating Numbers of Trafficking Victims)
- ▶ **CB-01** – ฐานข้อมูลเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ในกัมพูชา (Counter-Trafficking Databases In Cambodia)
- ▶ **CB-02** – กรณีศึกษา : การแสวงประโยชน์จากชายชาวกัมพูชาในทะเลลึก (Case Study: Exploitation Of Cambodian Men at Sea)
- ▶ **TH-01** – จากความช่วยเหลือสู่การค้ามนุษย์: นายหน้าและตัวแทนที่สมุทรสาคร ประเทศไทย (From Facilitation to Trafficking: Brokers and Agents in Samut Sakhon, Thailand)

เรื่องใหม่เร็วนี้ :

- ▶ สถานะในการต่อต้านการค้ามนุษย์ : เครื่องมือสำหรับผู้ให้เงินทุน (The State of Human Counter-Trafficking: A Tool for Donors)
- ▶ หนายความต้องการอะไรบ้างเพื่อดำเนินคดีการค้ามนุษย์และคดียาในในประเทศไทย แนวปฏิบัติจากหนายความสู่สำนักงานด้านหน้า (What Do Lawyers Require to Prosecute Trafficking and Slavery in Thailand? Guidelines from-Lawyers to Front-Line Agencies)
- ▶ อุปสรรคขัดขวางการให้ความคุ้มครอง: แรงงานต่างด้าวและกฎหมายแรงงานไทย (Barriers to Protection: Migrant Workers and Thai Labor Laws)
- ▶ พันธะมนุษย์มีผลอย่างไร (How Human Bondage Works)

SIREN ริเริ่มและสนับสนุนโดย

โครงการความร่วมมือสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์
สำนักงานบริหารประจำภูมิภาค (UNIAP/RMO)
อาคารสหประชาชาติ ชั้น 7 B
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200 ประเทศไทย

www.no-trafficking.org